

Ako na kraju ovog izvješća kritički sažmemo dojmove o ovogodišnjem tečaju ljetne škole muzeologije u Brnu, onda možemo reći da je tečaj bar u nekim dijelovima bio uspješan. Školi je uspjelo da za suradnju angažira stručnjake s različitim ili posve suprotnim stajalištima o osnovnim muzeološkim pitanjima, pa je tako škola postala kreativna tribina na kojoj slušatelji za svoj rad u muzejima nisu dobili konačne recepte. Nije se, dakle, radilo o klasičnom »training kursu«, već o nizu polazišta, uputa i smjernica, prema kojima bi se slušatelji trebali orijentirati sami, konfrontirajući pri tome konkretna iskustva s teoretskim razmišljanjima i informacijama bačenim na stol u Brnu. Škola je bila uspješna i u tematskom dijapazonu, jer je pokušala dotaći i temeljna pitanja smisla i postojanja muzeologije kao znanstvene discipline kao i posve praktična muzeografska iskustva. No, kod posljednjeg je donekle ponestalo daha, te je to bila jedna od mana ovogodišnjeg tečaja. Slušateljima je manjkao kontakt s praksom, s praktičnom realizacijom teoretskih dostignuća.

Poseban je naglasak bio stavljen na muzejsku komunikaciju, što se moglo vidjeti po broju predavača (muzejska prezentacija, njen jezik, metode, vrednovanje, pedagogija, obrazovna praksa) i zastupljenosti predavača iz ovog područja, te izbora posjeta muzejskih postava i izložbi. Slušatelji su imali mogućnost da se upoznaju s nekolicinom konceptualno zanimljivih češkoslovačkih iskustava na području organizacije muzeja i muzejske prezentacije (na primjer Muzej Krkonoškoga narodnog parka u Vrčlabiju) i da svoje spoznaje usporede s iskustvima nekih austrijskih muzeja u Beču i u Grazu.

Na kraju treba spomenuti i dragocjenost takvih tečajeva, zbog susreta i razmjene iskustava s kolegama iz drugih zemalja, a uspostavljaju se i osobni međunarodni kontakti putem kojih postajemo bolje obaviješteni o svakodnevnim muzejskim problemima, koji su i naši problemi, kao i o međunarodnim događajima na ovom području.

Ljetos je u radu tečaja sudjelovao ukupno 21 polaznik iz: Španjolske (6 Katalonaca), Francuske (2), Švicarske (1), Grčke (1), Sovjetskog Saveza (3), Bugarske (1) Angole (2), Japana (1), ČSFR (2) i Jugoslavije (2).

Primljeno: 6. 2. 1991.

Prijevod sa slovenskog jezika:
Lenga Kuliš

SUMMARY

Experiences from the International Museological School Brno '90

Borut Rovšnik

In the summer of 1990 the fourth International Museological Summer School was held in Brno. It was headed by the professor of museology Zbyněk Stránský, and organized by the Masaryk University, the Moravian Museum and ICOM-UNESCO. 21 participants from 10 countries attended the course. The general museology programme of the course is carried out by different prominent international museology experts every year. In the lectures and discussions various theoretical views and interpretations can be confronted. The participants can observe practical museum work by visiting Czechoslovakian museums and galleries.

ZAŠTITA PRED ISPITOM

Ksenija Marković

*Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture
Zagreb*

*ECOVAST – European council for the village and small towns
Križevci 1990., svibanj*

eset zemalja članica ECOVAST-a odgovorilo je na vrlo opširan upitnik koji im je bio poslan u vezi sa zaštitom kulturne baštine, posebno tradicijske arhitekture, starih obrta i krajolika.

Upitnik je bio formuliran na sastanku radne grupe za ruralnu arhitekturu u Mađarskoj 1989. g.¹ Iz naše zemlje odgovor nije stigao, a u preliminarnim razgovorima s prof. Vladom Ukrainičikom, predsjednikom Koordinacijskog odbora republičkih i pokrajinskih zavoda za zaštitu spomenika kulture i Zavoda za zaštitu prirode SFRJ, saznajemo da postoje različiti kriteriji u zaštiti kulturne baštine od republike do republike te je teško dobiti cjelovit odgovor na razini Jugoslavije, i bit će potrebno više vremena kako bi se formulirao odgovor.

Tema međunarodnog skupa ECOVAST-a u Križevcima od 21. do 23. svibnja 1990., bila je »Arhitektonsko nasljeđe u izvangradskom području«, a organizator skupa bio je Institut za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Odjel povijesti umjetnosti i Skupština općine Križevci.

Geografsko-povijesni prikaz sjeverozapadne Hrvatske dao je prof. dr. Drago Feletar. Uz njega pozvani predavači bili su prof. dr. Žarko Domljan, koji je govorio o umjetničkoj topografiji križevačke regije, i to o problemima metodologije istraživanja, dipl. ing. arh. Hans Peter Jeschke iz Linza govorio je o katastru kulturnih dobara Gornje Austrije metodama inventarizacije naselja u okviru odredbi Evropskog savjeta, dr. Marijan Kornecki iz Krakova o drvenoj arhitekturi Poljske, stanju i perspektivama očuvanja. Autorica članka govorila je o vinogradarskim kletima križevačke regije i drvenim kurijama kontinentalne Hrvatske te o problemu očuvanja kurija.

Radna grupa stručnjaka za ruralnu arhitekturu, podijeljena zbog brojnosti u tri podgrupe, razmatrala je probleme evidencije, kategorizacije te različite oblike ohrabivanja i poticanja pravilnog odnosa prema baštini, uz moguću financijsku, tehničku i edukacijsku pomoć.

U Hrvatskoj su konzervatori često isticali nedovoljnost pravne zaštite tradicijske arhitekture a i ostalih vrsta spomenika kulture, naročito ruralnih prostora. Zaštita ne uspijeva u mnogim segmentima očuvati kulturnu baštinu. Spomenik nije dovoljno evidentirati, kategorizirati, registrirati i pohraniti u dokumentaciju već ga valja i restaurirati in situ, izmijeniti ga eventualno na način koji je konzervatorski prihvatljiv, uz to treba naučiti primati tradiciju a i očuvati je.

Kao izvor financijskih sredstava za konzervatorske radove na spomenicima kulture preporuča se sponzorstvo. Prije financijske pomoći

preporuča se oživjeti interes za spomenik, razviti propagandu i marketing a u našim uvjetima potrebno je i okretanje misaonog pravca od onog ustaljenog, sterilnog, koji nije u fazi revitalizacije donio veće rezultate u zaštiti. Primjer koji ohrabruje, a već je u toku realizacije, jest onaj Pernata na Cresu. Ekomuzeološki implantacioni pristup, koji ulazi u sve sfere života i povijesti prirode i okoliša, kao i naroda koji autohtono živi u tim prostorima već stoljećima, donosi i svoje rezultate. Osnovno pitanje koje se pri tom postavlja glasi: kako prikazati lokalnu povijest koja je nepoznata mjesnom stanovništvu? I kako prezentirati spomenike kulture stanovnicima? S integrativnom ulogom katalizatora, animatora i interpretatora spomeničke baštine i tradicije moguće je ostvariti efikasniju zaštitu, odgajati mlađe generacije kako bi stekle pravilan odnos prema okolini, prirodi, povijesti, tradiciji i kulturnoj baštini.

U Hrvatskoj ne postoje posebne škole za školovanje konzervatora. Struka se formira u radu u zavodima za zaštitu spomenika kulture. Još prije 15-ak godina postojao je državni ispit za konzervatora. Novim prijedlogom zakona o kulturnoj baštini od veljače 1990. g. taj ispit se ponovo predviđa. Zanimljivo je napomenuti da u Velikoj Britaniji interpretatori mogu postati osobe različitih profesija, najčešće taj posao obavljaju studenti nakon stručnog tečaja, te služba zaštite nema na to monopol.

Nadajmo se da će novi Zakon o zaštiti kulturne baštine, koji razmatra Sabor Hrvatske, omogućiti pravilno gospodarenje kulturnom baštinom i odrediti dovoljno sredstava za zaštitu i očuvanje baštine.

Primljeno: 16. 7. 1990.

LITERATURA:

¹ Ksenija Marković, ECOVAST – European council for the village and small towns, radna grupa za ruralnu arhitekturu, Mađarska, 17.–20. 3. 1989., *Informatica museologica* 3/4, Zagreb 1989., str. 126.–127.

SUMMARY

Protection to stand a test

Ksenija Marković

The international conference of ECOVAST held in Križevci in May 1990 discussed the theme Architectural Heritage in Non-Urban Areas. A working party of experts on rural architecture discussed the problems of evidencing, categorization and forms of encouraging a reasonable attitude towards heritage. Conservators in Croatia pointed out the inadequacy of legal protection of traditional architecture, rural areas and other cultural monuments. The new law on protection to be passed ought to bring improvement in this area.

IUAES INTER KONGRES

Lisabon, 5.–12. rujna 1990.

Ksenija Marković

od 5. do 12. rujna u Lisabonu je održan Inter kongres Internacionalne unije antropoloških i etnoloških znanosti. Održane su sljedeće sesije: Antropologija i biologija, Antropologija i suvremeni socijalni problemi, Antropologija i kultura, Antropologija i međunarodne veze, Antropologija i portugalska otkrića, Antropologija i simbolika, Antropologija i muzeologija, Antropologija i obitelj, Antropologija, gospodarstvo i razvoj, Antropologija i okoliš, Antropologija i zdravlje. Inter kongres za 1991. godinu u Buenos Airesu je otkazan.

International Union of Anthropological and Ethnological Sciences Newsletter, no 27. august-october 1990., izd. Eric Sunderland, donosi: *Deklaraciju o preživljavanju u 21. stoljeću.*

Preživljavanje na planetu postaje hitna i središnja briga. Prisutna situacija traži hitne mjere na svim područjima: znanstvenom, kulturnom, ekonomskom i političkom te veću senzibilnost cjelokupnog čovječanstva. Moramo se zajednički boriti protiv zajedničkog neprijatelja: svake akcije koja ugrožava ravnotežu unutar našeg okoliša ili smanjuje naše nasljeđe za buduće generacije. Sve navedeno danas postaje predmetom Deklaracije o preživljavanju donesene u Vancouveru, Kanada 10.–15. rujna 1989., koju u cjelini donosi IUAES Newsletter.

Mariborski fakultet (62000 Maribor, Krekova 2, tel. 062/23-151, Fax 062-212-013) postaje evropski centar za etničke i regionalne studije (16. rujna), Osnovi ciljevi programa istraživanja:

1. interetnički odnosi i regionalizmi u Jugoslaviji, osobito u Sloveniji kao jednom industrijskom društvu;
  2. etnikumi i regionalizmi u Evropi, osobito aktivnost evropskih organizacija u tim područjima;
  3. prepreke uključivanju Jugoslavije u evropske procese;
  4. bijenalni susreti Internacionalne znanstvene konferencije »Manjine Evrope – sutra«;
  5. znanstveni susreti (npr. jugoslavenski kolokvij »Otvoreni problemi nacionalnosti u Jugoslaviji«, 31. svibnja 1990. godine). Istraživački tim Centra: dr. Vladimir Degan, dr. Silvo Devetak, mr. Metka Dovidija, dr. Miroslav Gec-Korozec, dr. Ljubica Karpowicz, dr. Mirko Krizman, mr. David Malnic, dr. Ludvik Toplak, dr. Jozsef Varga.
- Informacijsko-dokumentacijski servis centra nalazi se unutar mariborske univerzitetske knjižnice. Za ostale informacije obratite se: dr. Silviju Devetaku, voditelju znanstvenog savjeta programskoga komiteta, mr. Metki Dovidiji, generalnom sekretaru programskoga komiteta, Franciu Gerbecu, voditelju programskoga komiteta.

Emigracija: univerzalni odgovor na kriznu situaciju.

Multidisciplinarni kolokvij o toj temi održat će se u Švicarskoj, u gradiću Le Chable 22.–25. srpnja 1991. pod pokroviteljstvom Kurt Boschova Instituta iz Siona i Odjela za javno informiranje Valaisa uza